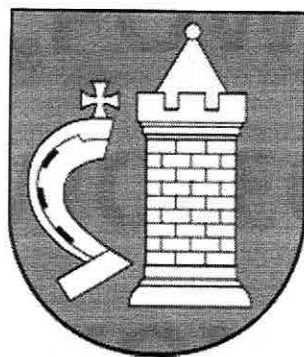

PROGRAM POSTĘPOWANIA NAPRAWCZEGO DLA GMINY KONIECPOL

w oparciu o art. 240a ustawy z dnia
27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych
(t.j. Dz.U. z 2013 r. poz. 885)

I. Wstęp.

Gmina Koniecpol w dniu 15.11.2013 roku przedłożyła Regionalnej Izbie Obrachunkowej w Katowicach projekt uchwały budżetowej na rok 2014 wraz projektem uchwały w sprawie Wieloletniej Prognozy Finansowej na lata 2014-2030. Na podstawie złożonych dokumentów Regionalna Izba Obrachunkowa w Katowicach wydała negatywną opinię na temat przedstawionych dokumentów. Do dnia 31 stycznia 2014 roku Gmina Koniecpol nie podjęła uchwały w sprawie budżetu na rok 2014 oraz w sprawie Wieloletniej Prognozy Finansowej na lata 2014-2030.

Z uwagi na powyższe przesłanki, w oparciu o art. 240a Ustawy z dnia 29 sierpnia 2009 roku o finansach publicznych, Regionalna Izba Obrachunkowa w Katowicach podjęła Uchwałę Nr 73/IV/2014 z 04.02.14 w sprawie wezwania do opracowania i uchwalenia programu naprawczego przez Gminę Koniecpol w terminie 45 dni od daty otrzymania wezwania. Zgodnie z brzmieniem tego przepisu - organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego uchwala program postępowania naprawczego na okres nieprzekraczający 3 kolejnych lat budżetowych. Zawiera on analizę stanu finansów jednostki, w tym przyczyn zagrożeń realizacji zadań publicznych, plan przedsięwzięć naprawczych oraz przewidywane efekty finansowe. W okresie realizacji programu postępowania naprawczego jednostka samorządu terytorialnego nie może:

- realizować nowych inwestycji finansowanych długiem,
- udzielać pomocy finansowej innym JST,
- udzielać poręczeń i gwarancji,
- ponosić wydatków na promocję jednostki,
- tworzyć funduszu sołeckiego.

Jednostka winna jest także ograniczać realizację zadań innych niż obligatoryjne.

Należy nadmienić, że Gmina Koniecpol, mając świadomość złej kondycji finansowej, w lipcu 2013 opracowała program naprawczy w oparciu o art. 224 Ustawy z dnia 29 sierpnia 2009 roku o finansach publicznych. Celem tego programu było pozyskanie pożyczki z budżetu państwa mającej poprawić fatalną sytuację finansową Gminy. Na podstawie art. 10a ustawy z dnia 7 października 1992 roku o regionalnych izbach obrachunkowych Kolegium Regionalnej Izby Obrachunkowej w Katowicach w dniu 12 września 2013 roku podjęło Uchwałę Nr 372/XXIII/2013 dotyczącą sporządzenia raportu o stanie gospodarki finansowej Gminy Koniecpol. Uchwałą Nr 428/XXVII/2013 z dnia 30 października 2013 raport ten został przyjęty przez Kolegium. Zdaniem Izby: „konsekwentne realizowanie (...) działań połączone z udzieleniem pożyczki z budżetu państwa, winno umożliwić Miastu i Gminie Koniecpol

wywiązanie się na bieżąco ze zobowiązań i odzyskanie płynności finansowej.”- (strona 29 Raportu). Raport ten stanowił jeden z wymaganych załączników do wniosku o udzielenie pożyczki. Niestety, pomimo szeregu wyjaśnień i uzupełnień pisanych na wniosek Ministerstwa Finansów - Departament Poręczeń i Gwarancji, Gmina Koniecpol nie pozyskała pożyczki w roku 2013.

Gmina Koniecpol w oparciu o uwagi Regionalnej Izby Obrachunkowej w Katowicach zgłoszone do projektu uchwały budżetowej na rok 2014 oraz do projektu uchwały w sprawie Wieloletniej Prognozy Finansowej na lata 2014-2030 przygotowała niniejszy program naprawczy.

II. Analiza stanu finansów jednostki samorządu terytorialnego.

1) Dochody i wydatki Gminy.

Analiza historyczna finansów Gminy została przeprowadzona w perspektywie trzyletniej - od roku 2011 do roku 2013. Wydaje się, że okres ten jest wystarczający, aby ocenić sytuację finansową Gminy i dostrzec zmiany w dochodach i wydatkach spowodowane zdarzeniami incydentalnymi.

Tabela 1

Dochody, wydatki oraz wynik finansowy Gminy Koniecpol za okres 2011 – 2013 (w zł).

Wyszczególnienie	2011	2012	2013
dochody bieżące	20 903 885,32 zł	28 013 606,45 zł	23 367 765,78 zł
dochody majątkowe	4 926 850,61 zł	5 972 350,74 zł	1 732 813,16 zł
dochody RAZEM	25 830 735,93 zł	33 985 957,19 zł	25 100 578,94 zł
wydatki bieżące	19 929 480,65 zł	25 945 477,67 zł	21 002 902,42 zł
wydatki majątkowe	11 726 366,17 zł	5 510 892,53 zł	2 402 601,46 zł
wydatki RAZEM	31 655 846,82 zł	31 456 370,20 zł	23 405 503,88 zł
WYNIK	- 5 825 110,89 zł	2 529 586,99 zł	1 695 075,06 zł
nadwyżka operacyjna	974 404,67 zł	2 068 128,78 zł	2 364 863,36 zł

Źródło: sprawozdania finansowe

W roku 2011 Gmina Koniecpol wypracowała 25.830 tys. zł dochodów, z czego 19% stanowiły dochody majątkowe. Po stronie wydatków w roku 2011 wykonano ich na kwotę 31.655 tys. zł, z czego aż 37% stanowiły wydatki majątkowe. W roku 2011 budżet zamknął

się deficytem na poziomie 5.825 tys. zł i nadwyżką operacyjną stanowiącą zaledwie 3,77% dochodów ogółem.

W roku 2012 wykonanie dochodów wyniosło aż 33.985 tys. zł, w tym 18% stanowiły dochody majątkowe, podczas gdy wydatki wyniosły 31.456 tys. zł, z czego majątkowe 18%. Wynik budżetu był dodatni: 2.529 tys. zł, a nadwyżka operacyjna stanowiła 6,09% dochodów ogółem.

Rok 2013, to wykonanie dochodów na poziomie 23.367 tys. zł, z czego tylko 7,4% to dochody majątkowe. Wydatki w roku 2013 osiągnęły wartość 23.405 tys. zł, w tym majątkowe stanowiły 10,26%. W roku 2013 obserwuje się drastyczny spadek dochodów i wydatków majątkowych. W tym też roku wynik budżetu był dodatni: 1.695 tys. zł, a nadwyżka operacyjna stanowiła 9,42% dochodów ogółem.

Gmina Koniecpol zgodnie z wytycznymi art. 242 ustawy o finansach publicznych wykazuje nadwyżkę operacyjną, czyli dodatni wynik pomiędzy dochodami bieżącymi a wydatkami bieżącymi.

Tabela 2**Dochody Gminy Koniecpol w działach (w zł).**

Dział (wg klasyfikacji budżetowej)	2011	2012	2013
010 - Rolnictwo i łowiectwo	421 474,13	2 692 906,76	934 842,99
020 - Leśnictwo	0,00	0,00	0,00
050 - Rybołówstwo i rybactwo	0,00	0,00	0,00
100 - Górnictwo i kopalnictwo	0,00	0,00	0,00
150 - Przetwórstwo przemysłowe	0,00	0,00	0,00
400 - Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną	0,00	0,00	0,00
500 - Handel	0,00	0,00	0,00
550 - Hotele i restauracje	0,00	0,00	0,00
600 - Transport i łączność	1 439 320,00	6 081 036,24	846 804,00
630 - Turystyka	0,00	0,00	0,00
700 - Gospodarka mieszkaniowa	1 112 477,83	55 596,53	745 023,98
710 - Działalność usługowa	1 500,00	2 000,00	1 500,00
730 - Nauka	0,00	0,00	0,00
750 - Administracja publiczna	266 209,97	265 338,98	139 373,98
751 - Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa	19 199,00	1 813,00	5 393,00
752 - Obrona narodowa	0,00	0,00	300,00
753 - Obowiązkowe ubezpieczenia społeczne	0,00	0,00	0,00
754 Bezpieczeństwo publiczne i ochrona p.poż	0,00	0,00	3 500,00
755 - Wymiar sprawiedliwości	0,00	0,00	0,00
756 - Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej	6 685 774,95	7 904 267,23	8 584 611,04
757 - Obsługa długu publicznego	0,00	0,00	0,00
758 - Różne rozliczenia	9 149 891,00	9 296 883,00	8 671 125,00
801 - Oświata i wychowanie	483 737,46	559 113,20	324 432,41
803 - Szkolnictwo wyższe	0,00	0,00	0,00
851 - Ochrona zdrowia	0,00	596 907,78	299 261,39
852 - Pomoc społeczna	3 591 770,44	3 702 091,90	4 249 276,82
853 - Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	0,00	0,00	0,00
854 - Edukacyjna opieka wychowawcza	230 944,41	245 409,00	208 464,70
900 - Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	1 595 436,74	1 787 593,57	86 669,63
921 Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	0,00	0,00	0,00
925 - Ogrody botaniczne i zoologiczne oraz naturalne obszary i obiekty	0,00	0,00	0,00
926 - Kultura fizyczna i sport	833 000,00	795 000,00	-
RAZEM DOCHODY	25 830 735,93	33 985 957,19	25 100 578,94

Źródło: sprawozdania finansowe

Głównym źródłem dochodów Gminy Koniecpol jest dział 758 – różne rozliczenia, gdzie znajdują się wpływy z tytułu subwencji. Drugim, co do wielkości jest dział 756 – dochody od osób prawnych, osób fizycznych i innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej – tutaj generowane są dochody z tytułu podatków i opłat lokalnych. W roku 2012 nastąpił skokowy wzrost dochodów w dziale 010 – rolnictwo i łowiectwo oraz w dziale 600 – transport i łączność, przy dużym spadku dochodów w dziale 700 – gospodarka mieszkaniowa. Na ten wzrost wpłynęło przede wszystkim bardzo wysokie wykonanie dochodów z budżetu UE (pozyskanie środków z Programu Operacyjnego Rozwój Obszarów Wiejskich) oraz wzrost dotacji celowych otrzymanych z budżetu państwa na realizację zadań własnych, przy spadku wykonania dochodów ze sprzedaży majątku.

W roku 2013 obserwujemy wzrost dochodów w dziale 756 – dochody od osób prawnych, osób fizycznych i innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej – z tytułu opłaty śmieciowej.

Tabela 3

Dochody Gminy Koniecpol wg najważniejszych źródeł (w zł).

Źródła dochodów	2011	2012	2013
Dotacje celowe na zadania zlecone z zakresu administracji rządowej	3 198 223,57	3 240 638,37	3 322 821,65
Subwencje	9 149 891,00	9 288 756,00	8 671 125,00
Udziały we wpływach z tytułu podatków (PIT, CIT)	3 363 087,00	3 719 086,20	4 182 840,30
Podatki lokalne	3 322 687,95	3 929 763,94	4 125 739,72
Dotacje celowe otrzymane z budżetu państwa na realizację zadań własnych	1 385 664,25	6 743 980,73	1 766 558,39
Dochody ze sprzedaży majątku	1 090 400,74	15 448,00	667 545,04
Środki z UE	3 157 089,92	6 024 370,98	1 453 452,55
Pozostałe	1 163 691,50	1 023 912,97	910 496,29
RAZEM DOCHODY	25 830 735,93	33 985 957,19	25 100 578,94

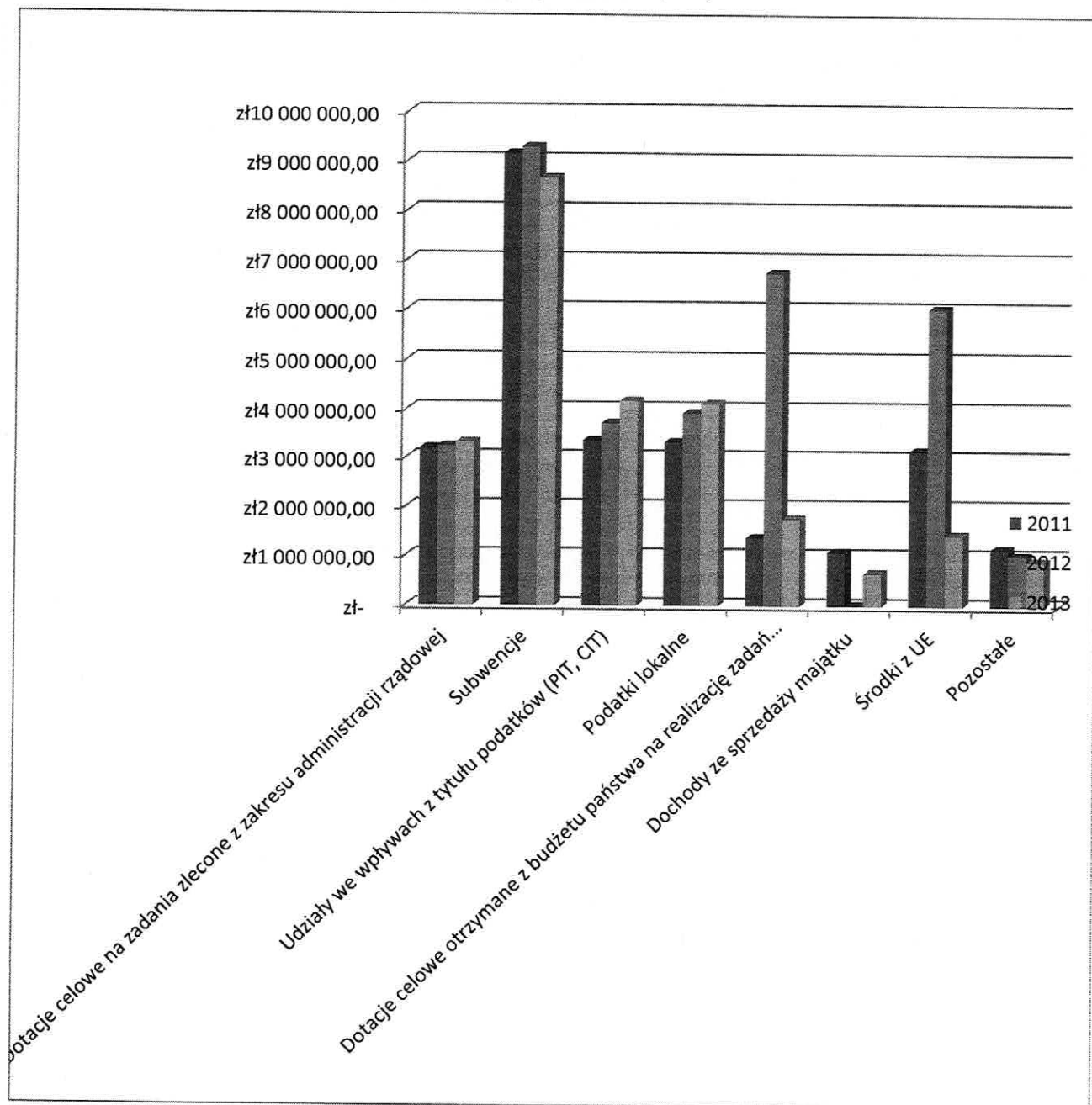
Źródło: sprawozdania finansowe

Powyżej przedstawiono najważniejsze źródła dochodów Gminy Koniecpol. Dotacje otrzymywane na zadania zlecone w latach 2011 – 2013 wzrastały kolejno o 1 i 3% rok do roku. Subwencje otrzymywane z budżetu państwa w roku 2012 wzrosły o 2% w stosunku do roku 2011, natomiast w roku 2013 spadły o 7%. Udziały we wpływach z tytułu CIT i PIT wzrastały kolejno o 11 i 12% rok do roku. Uzyskiwane z kolei przez Gminę podatki i opłaty lokalne w roku 2012 wzrosły o 18%, a w roku 2013 o 5% w stosunku do lat poprzednich. Dotacje na realizację zadań własnych wykazują bardzo wysoki wzrost w roku 2012 –

związane to było z uzyskaniem dotacji z budżetu państwa na likwidację skutków powodzi. Dochody ze sprzedaży majątku znacząco spadły w roku 2012, na co wpływ miała słaba kondycja gospodarcza na rynku. Najwięcej środków z budżetu Unii Europejskiej udało się pozyskać Gminie Koniecpol w roku 2012.

Wykres 1

Dochody Gminy Koniecpol wg najważniejszych źródeł (w zł).

Źródło: sprawozdania finansowe

Tabela 4**Wydatki Gminy Koniecpol w działach (w zł).**

Dział (wg klasyfikacji budżetowej)	2011	2012	2013
010 - Rolnictwo i łowiectwo	5 319 023,39	503 850,13	1 120 831,29
020 - Leśnictwo	0,00	0,00	0,00
050 - Rybołówstwo i rybactwo	0,00	0,00	0,00
100 - Górnictwo i kopalnictwo	0,00	0,00	0,00
150 - Przetwórstwo przemysłowe	0,00	0,00	0,00
400 - Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną	0,00	0,00	0,00
500 - Handel	0,00	0,00	0,00
550 - Hotele i restauracje	0,00	0,00	0,00
600 - Transport i łączność	2 987 841,97	6 097 931,65	1 320 208,93
630 - Turystyka	14 760,00	0,00	5 904,00
700 - Gospodarka mieszkaniowa	52 339,39	65 677,94	102 287,47
710 - Działalność usługowa	1 509,59	7 642,31	7 430,12
730 - Nauka	0,00	0,00	0,00
750 - Administracja publiczna	2 770 063,29	2 717 767,83	2 495 017,21
751 - Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa	19 199,00	1 813,00	5 393,00
752 - Obrona narodowa	0,00	0,00	300,00
753 - Obowiązkowe ubezpieczenia społeczne	0,00	0,00	0,00
754 - Bezpieczeństwo publiczne i ochrona p.poż	139 844,55	109 842,01	191 415,96
755 - Wymiar sprawiedliwości	0,00	0,00	0,00
756 - Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej	42 295,45	0,00	0,00
757 - Obsługa długu publicznego	570 336,78	753 936,95	625 248,05
758 - Różne rozliczenia	102 185,00	0,00	0,00
801 - Oświata i wychowanie	9 698 165,83	9 815 847,75	9 535 375,63
803 - Szkolnictwo wyższe	0,00	0,00	0,00
851 - Ochrona zdrowia	584 057,27	1 457 060,35	166 331,36
852 - Pomoc społeczna	3 961 112,30	4 030 093,84	4 650 770,65
853 - Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	0,00	0,00	0,00
854 - Edukacyjna opieka wychowawcza	410 633,34	457 465,58	369 799,17
900 - Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	3 172 246,74	4 086 086,96	2 035 796,23
921 - Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	617 741,99	499 017,00	475 399,06
925 - Ogrody botaniczne i zoologiczne oraz naturalne obszary i obiekty	0,00	0,00	0,00
926 - Kultura fizyczna i sport	1 192 490,94	852 336,90	297 995,75
RAZEM WYDATKI	31 655 846,82	31 456 370,20	23 405 503,88

Źródło: sprawozdania finansowe

Główne kierunki wydatków Gminy, to dział 801 oświata i wychowanie, gdzie w roku 2011 poniesiono nakłady w wysokości 30,63% wydatków ogółem. Kolejnym, jest dział 010 –

rolnictwo i łowiectwo – generujący 16,8% wydatków ogółem. Wydatki te w głównej mierze dotyczyły realizacji zadania budowy wodociągu wiejskiego z udziałem środków unijnych. Następnie wysokie wydatki wystąpiły w dziale 852 – pomoc społeczna – i stanowiły 12,51% wydatków ogółem. Kolejne działy to: 900 – gospodarka komunalna i ochrona środowiska i 600 – transport i łączność.

W roku 2012 ponownie największe wydatki generował dział 801 – oświata i wychowanie 31,20% wydatków ogółem oraz dział 600 – transport i łączność, gdzie wydatki w stosunku do roku poprzedniego wzrosły o 3.110.090 zł tj. o 104%. Związane to było z wydatkami na usuwanie skutków powodzi.

W roku 2013 wydatki w dziale oświata i wychowanie wyniosły aż 41% wydatków ogółem, jednakże kwotowo były one niższe w stosunku do wykonania z lat poprzednich. Tak wysoki procent wykonania wynikał z osiągniętych zdecydowanie mniejszych dochodów ogółem. Kolejne wydatki to dział 852 – pomoc społeczna, 750 – administracja publiczna i 900 – gospodarka komunalna i ochrona środowiska. Wykonanie wydatków roku 2013 pokazuje bardzo niski poziom środków zewnętrznych na inwestycje w porównaniu z latami poprzednimi.

Tabela 5

Wydatki Gminy Koniecpol wg źródeł(w zł).

Źródło wydatków	2011	2012	2013
Wynagrodzenia z pochodnymi	10 666 358,00	10 443 983,95	10 238 707,22
Wydatki na inwestycje	11 726 365,91	5 510 893,73	2 402 600,84
Wydatki na remonty	465 974,00	5 888 161,00	953 197,61
Zakup materiałów i wyposażenia	664 083,00	619 698,00	528 414,96
Pozostałe	8 133 066,00	8 993 633,00	9 282 583,36
RAZEM	31 655 846,91	31 456 369,68	23 405 503,99

Źródło: sprawozdania finansowe

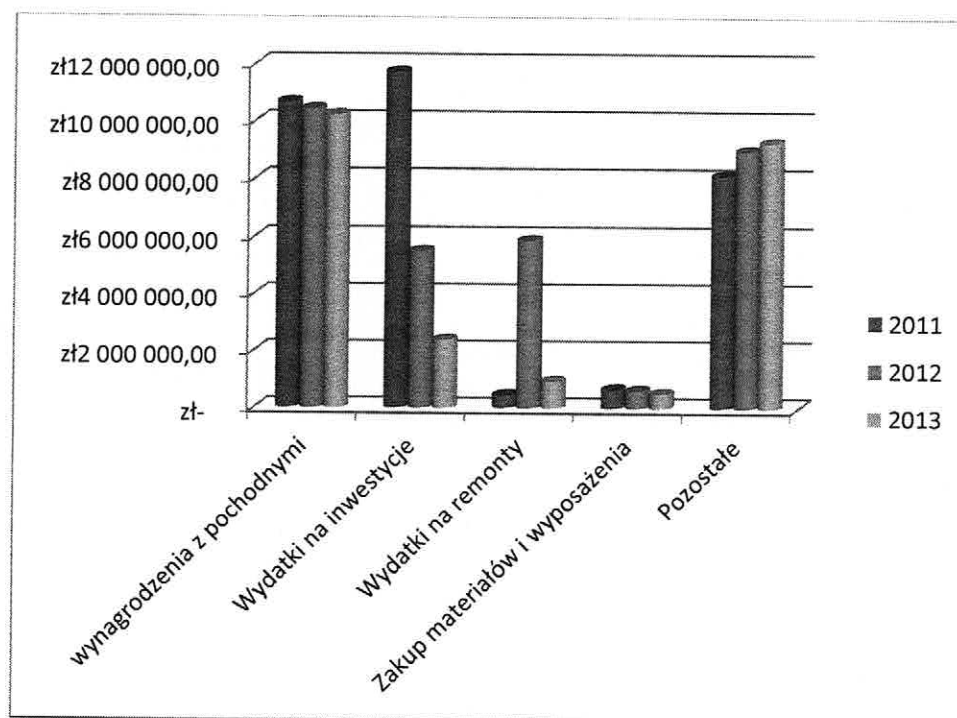
Wydatki Gminy Koniecpol na wynagrodzenia wraz z pochodnymi sukcesywnie maleją. Spadają również wydatki na inwestycje oraz zakup materiałów i wyposażenia. Wzrost występuje jedynie w zakresie wydatków na remonty i dotyczy przede wszystkim roku 2012, kiedy to Gmina uzyskała dotację z budżetu państwa na walkę ze skutkami powodzi. Pozyskanie jakichkolwiek środków dofinansowujących inwestycje prorozwojowe czasowo zaburza tą strukturę.

Podsumowując, jak wynika z powyższych zestawień, standardowo największym obciążeniem dla budżetu Gminy Koniecpol są wydatki w dziale 801 – oświata i wychowanie

oraz 852 – pomoc społeczna, które „konsumują” w roku 2011 - 43,15% wydatków budżetowych ogółem, w roku 2012 – 44,02%, a w roku 2013, gdzie brak jest środków zewnętrznych, aż 60,61% wydatków budżetu. Przy takiej konstrukcji struktury finansowej, gdzie tylko 40% środków pozostaje na inne, obligatoryjne działania Gminy, prowadzenie ambitnej gospodarki inwestycyjnej jest utrudnione.

Wykres 2

Wydatki Gminy Koniecpol wg najważniejszych źródeł (w zł).

Źródło: sprawozdania finansowe

2) Zobowiązania Gminy

Poniżej wykazano w tabeli podstawowe wskaźniki opisujące sytuację finansową jednostki.

Tabela 6

Wybrane wskaźniki finansowe Gminy Koniecpol

wskaźnik	sposób obliczenia	2011	2012	2013
udział dochodów bieżących w dochodach ogółem	dochody bieżące / dochody ogółem	80,93%	82,43%	93,10%
udział nadwyżki operacyjnej w dochodach ogółem	nadwyżka operacyjna / dochody ogółem	3,77%	6,09%	9,42%
wskaźnik zadłużenia	zadłużenie / dochody ogółem	65,06%	43,47%	71,56%
wskaźnik dochodowej samodzielności finansowej	wydatki inwestycyjne / dochody ogółem	45,40%	16,22%	9,57%

Źródło: sprawozdania finansowe

Udział dochodów bieżących w dochodach ogółem wzrasta z roku na rok. W powiązaniu z Tabelą nr 1 jest to wartość jak najbardziej prawidłowa. Nadwyżka operacyjna również kształtuje się na poziomie prawidłowym. Wskaźnik zadłużenia ogółem natomiast jest niepokojąco wysoki, w roku 2011 i 2013 przekracza nawet limit ustawowy (wg obowiązujących do 31.12.2013 wskaźników zadłużenia). Wskaźnik dochodowej samodzielności finansowej z roku na rok spada, aby w roku 2013 osiągnąć wartość zaledwie 9,57%. Świadczy to o malejącym potencjalnie inwestycyjnym Gminy.

Zgodnie ze sprawozdaniami Rb-Z zobowiązania Gminy przedstawiają się następująco:

Tabela 7

Stan zobowiązań Gminy Koniecpol

Rodzaj zobowiązania	stan na 31.12.2011	stan na 31.12.2012	stan na 31.12.2013
I. Zobowiązania długoterminowe, w tym:	16 685 230,63 zł	14 088 036,41 zł	12 135 269,57 zł
Kredyty, pożyczki	15 468 334,84 zł	13 077 640,62 zł	12 135 269,57 zł
Umowy długoterminowe	1 216 895,79 zł	1 010 395,79 zł	- zł
II. Zobowiązania wymagalne	120 615,77 zł	684 286,20 zł	2 804 745,11 zł
grupa I i III razem	80 435,35 zł	54 409,70 zł	1 862 375,41 zł
przedsiębiorstwa niefinansowe	8 200,21 zł	451 902,73 zł	517 607,66 zł
gospodarstwa domowe	30 931,89 zł	150 590,48 zł	405 351,33 zł
instytucje niekomercyjne	1 048,32 zł	27 383,29 zł	19 410,71 zł
RAZEM I i II	16 805 846,40 zł	14 772 322,61 zł	14 940 014,68 zł

Źródło: sprawozdania finansowe

Suma zobowiązań wg stanu na 31.12.2011 wyniosła 16.805.846,40 zł. Z tego 99,28% stanowiły kredyty i pożyczki oraz umowy długoterminowe, a jedynie 0,72% - zobowiązania wymagalne. Sytuacja zmieniła się wg stanu na 31.12.2012, gdzie stan zobowiązań ogółem, co prawda zmniejszył się, z czego zmały zobowiązania z tytułu kredytów i pożyczek oraz umów długoterminowych, niestety wzrosły zobowiązania wymagalne o 567,33%, to jest o kwotę 563.670,43 zł w stosunku do stanu na dzień 31.12.2011. Na dzień 31.12.2012 zobowiązania wymagalne wynosiły już 4,63% zobowiązań ogółem. O ile nie budzi niepokoju kwota zobowiązań z tytułu spłat kredytów i pożyczek oraz umów długoterminowych, gdyż maleje – zgodnie z harmonogramem spłat, o tyle wzrost zobowiązań wymagalnych jest sytuacją niepokojącą. Zobowiązania wymagalne na koniec roku 2011 stanowiły kwotę zaledwie 120.615,77 zł, z czego były to zobowiązania głównie wobec grupy III (obejmującą zgodnie z Instrukcją do Rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie sprawozdań jednostek sektora finansów publicznych w zakresie operacji finansowych takie podmioty jak: jednostki samorządu terytorialnego, samorządowe jednostki budżetowe, zakłady budżetowe i gospodarstwa pomocnicze samorządowych jednostek budżetowych, gminne, powiatowe lub wojewódzkie fundusze celowe, samodzielne publiczne zakłady opieki zdrowotnej nadzorowane przez jednostki samorządu terytorialnego, samorządowe instytucje kultury oraz samorządowe osoby prawne utworzone na podstawie odrębnych ustaw, w celu wykonywania zadań publicznych, z wyłączeniem przedsiębiorstw, banków, spółek prawa handlowego), a zatem w tym przypadku m.in. zobowiązania Zakładu Usług Komunalnych. Wg stanu na dzień 31.12.2012 zobowiązania wymagalne wynosiły 684.286,20 zł. Zobowiązania wymagalne dotyczyły przede wszystkim zobowiązań z tytułu dostaw towarów i usług wobec przedsiębiorstw niefinansowych, a zatem - zgodnie z wytycznymi GUS są to osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na własny rachunek, zatrudniające więcej niż 9 osób w kwocie 451.902,73 zł. Drugą, co do wielkości grupą wierzycieli stanowiły gospodarstwa domowe. W analizowanym przypadku zobowiązania te wynoszą 150.590,48 zł.

W trakcie roku 2013 dane wykazane w sprawozdaniach na dzień 30.06.2013 po stronie planu nie uwzględniały podstawowych problemów finansowych Gminy, które znalazły swoje odzwierciedlenie dopiero w zmianach przyjętych uchwałą nr XXXV/227/13 z dnia 25 lipca 2013 roku w sprawie WPF.

Problemem zasadniczym, który został uwzględniony w tych zmianach budżetowych, to zobowiązania objęte porozumieniem dotyczącym przedłużenia terminów płatności jednorazowego dodatku uzupełniającego z art. 30 Karty Nauczyciela, dodatkowego

wynagrodzenia rocznego wraz z funduszem świadczeń socjalnych dla nauczycieli (dalej w tekście jako Porozumienie). Porozumienie dotyczyło odroczenia terminów płatności zobowiązań, które w innym przypadku stałyby się już wymagalne. Suma zobowiązań z tego tytułu stanowiła wówczas kwotę 1.386.000 zł. Dodatkowo, we wrześniu należało zabezpieczyć środki na wypłatę w kwocie 368.000 zł oraz kwotę świadczeń dla nauczycieli: 112.000 zł. Zatem suma zobowiązań do zapłaty wynosiła **1.866.000 zł**. Środki te zostały ujęte w planie wydatków w uchwale XXXV/227/13 z dnia 25 lipca 2013 roku w sprawie WPF.

Trudną sytuację Gminy pogarszał dodatkowo fakt braku chętnych do udzielenia jej kredytów w kwocie sumarycznej **3.750.000 zł** stanowiących zabezpieczenie wydatków obligatoryjnych zapisanych w budżecie roku 2013. W dniu 15 lutego 2013 ogłoszony został przetarg nieograniczony na udzielenie kredytu krótkoterminowego w wysokości 2.000.000 zł. Przetarg został unieważniony z powodu braku ofert. Ponownie taki sam przetarg został ogłoszony 12 marca 2013. Ten przetarg również został unieważniony z tego samego powodu.

Uchwałą nr XXXV/227/13 z dnia 25 lipca 2013 roku w sprawie WPF Gmina dokonała korekty i aktualizacji planu finansowego tak, aby odzwierciedlał on jej faktyczną sytuację finansową. Poza wcześniej już wspomnianym skorygowaniem wydatków o kwotę 1.866.000 zł z tytułu Porozumienia skorygowano również dochody, które były przeszacowane o kwotę **1.000.000 zł**. Na kwotę tę składa się brak refundacji z PUP w kwocie 385.000 zł, brak wpływów z podatków w kwocie 470.000 zł (z czego zmniejszono dochody z tytułu wpływów z podatku od nieruchomości o kwotę 100.000 zł, podatku od środków transportu o 150.000 zł, opłaty targowej 20.000 zł oraz inne lokalne opłaty – w tym opłata tzw. śmieciowa o kwotę 200.000 zł), zmniejszono również plan dochodów z wpływów z kar za opłaty środowiskowe w kwocie 130.000 zł oraz wpływy z różnych dochodów o 15.000 zł.

Również po stronie wydatków Gmina skorygowała niezbędne do poniesienia wydatki bieżące zwiększając je o kwotę **370.000 zł** z przeznaczeniem na remont chodników w kwocie 280.000 zł oraz obligatoryjne zadania z zakresu opieki społecznej (środki na utrzymanie mieszkańców Gminy w domach opieki społecznej) w kwocie 90.000 zł.

Na podstawie zmian w planie dochodów i wydatków wprowadzonych uchwałą nr XXXV/227/13 z dnia 25 lipca 2013 roku w sprawie WPF zmniejszono dochody bieżące o kwotę 1.000.000 zł, zwiększono wydatki bieżące o kwotę 2.236.000 zł (wartość wynikająca z zobowiązań wobec nauczycieli - 1.866.000 zł oraz wartość koniecznych do poniesienia wydatków bieżących w kwocie 370.000 zł.) Zabezpieczeniem realizacji budżetu roku 2013 miała być pożyczka z budżetu państwa niezbędnej dla ratowania sytuacji finansowej w kwocie **6.986.000 zł**.

Wszystkie te działania miały na celu pokazanie rzeczywistej sytuacji finansowej Gminy, która w trakcie roku 2013 ubiegała się o pożyczkę z budżetu państwa powołując się na art. 224 ustawy o finansach publicznych (Dz. U. z 2013 poz. 885). Zdaniem Gminy w tej sytuacji finansowej pożyczka była niezbędna celem wykonania zobowiązań wobec nauczycieli oraz umożliwienia funkcjonowania Gminy w ogóle. Brak wsparcia finansowego w postaci pożyczki spowodował powstanie kolejnych zobowiązań wymagalnych, oraz konieczność dalszego odraczania płatności wynikających z Porozumienia, przy jednoczesnym ograniczeniu wydatków Gminy, ze względu na brak środków na realizację zadań obligatoryjnych zapisanych w budżecie. Dodatkowo, Gmina nie dotrzymała relacji z art.243 ustawy o finansach publicznych, co skutkowało brakiem możliwości uchwalenia przez Gminę budżetu na lata kolejne.

Wg stanu na dzień 31.12.2013 zobowiązania ogółem wyniosły 14.940.014,68 zł. Z czego zobowiązania z tytułu kredytów i pożyczek spadły do kwoty 12.135.269,57 zł, natomiast drastycznie wzrosły zobowiązania wymagalne – do kwoty 2.804.745,11 zł, stanowiąc aż 18,77%, czyli prawie 1/5 zobowiązań ogółem.

3) Przyczyny zagrożeń realizacji zadań publicznych

Zgodnie z przedstawionym sprawozdaniem Rb-Z zobowiązania Gminy wg stanu na dzień 31.12.2013 wyniosły 14.940.014,68 zł. Z czego zobowiązania wymagalne stanowiły aż 2.804.745,11 zł.

Składały się na nie:

- zobowiązania płacowe oświaty – 1.214.541,35 zł;
- dodatkowe wynagrodzenie roczne administracji – 121.715,92 zł;
- dodatkowe wynagrodzenie roczne opieki społecznej – 7.703,74 zł;
- fundusz świadczeń socjalnych
  - a/ oświata - 441.718,60 zł
  - b/ administracja - 20.317,90 zł;
- wynagrodzenia bezosobowe – umowy zlecenia – 30.820,39 zł (głównie - usuwanie skutków powodzi);
- majątkowe – 330.689,51 zł;
- pozostałe bieżące – 637.237,70 zł, w tym:
  - a/ UMiG – 413.576,80 zł
  - b/ oświata – 192.694,76 zł;

c/ opieka społeczna – 30.966,14 zł (za pobyt w Domach Pomocy Społecznej).

Stan finansów Gminy nie jest efektem jednego zdarzenia. Na obecną sytuację wpływ miało wiele czynników oraz wiele nawarstwiających się problemów. Jak pokazano w analizie finansowej, największym obciążeniem dla budżetu jest realizacja zadań obligatoryjnych dotyczących oświaty, a na drugim miejscu - pomocy społecznej, która pochłonęła prawie 1/5 wydatków roku 2013. Narastający niedobór środków wynikał przede wszystkim ze wzrostu wydatków w dziale 801 związanych z podwyżką wynagrodzeń dla nauczycieli. Pauperyzacja społeczeństwa, spowodowana kryzysem gospodarczym, tylko zwiększyła wydatki w obszarze pomocy społecznej. Z drugiej strony istniała pilna i niepowtarzalna potrzeba wygenerowania wkładu własnego wobec możliwości realizacji długo oczekiwanych inwestycji wykorzystując do tego celu współfinansowanie unijne. Stąd, częściowo kosztem prób ograniczenia wydatków bieżących, Gmina poniosła znaczne wydatki inwestycyjne.

Z kolei w kwestii dochodów, ze względu na złą sytuację gospodarczą, Gmina utraciła dwóch największych pracodawców w mieście – trwa proces likwidacji – radykalnie wpływa to na zmniejszenie dochodów z tytułu podatku od nieruchomości oraz dochodów w udziałach stanowiących dochód budżetu państwa.

Z jednej strony Gmina dąży do nowych inwestycji, które mają szanse przyciągnąć przedsiębiorców, z drugiej z kolei boryka się z problemami od niej niezależnymi w postaci efektów kryzysu i spowolnienia gospodarczego. Narzędzia pozwalające na zwiększenie dochodów bieżących w postaci podatków i opłat lokalnych są ograniczone. Zarówno stawki podatkowe jak i opłata śmieciowa nie mogą być ustalone na zbyt wysokim poziomie, gdyż zasobność mieszkańców nie pozwala na zwiększanie ich obciążeń finansowych.

W trakcie dokonywania analizy finansowej okazało się również, że do Gminy Koniecpol zwrócili się spadkobiercy rodziny Potockich celem wypłaty odszkodowania w łącznej kwocie 6.200.000 zł. Gmina Koniecpol oraz spadkobiercy rodziny Potockich podpisali umowę przedwstępną dotyczącą zamiany nieruchomości oraz zrzeczenia się roszczeń. W chwili obecnej Gmina ze swej strony jest gotowa na zawarcie ugody i oczekuje na decyzje spadkobierców. Na tej podstawie Gmina wychodzi z założenia, że skoro spadkobiercy podpisali umowę przedwstępną nie wydaje się, aby chcieli odstąpić od podpisania umowy właściwej.

W przypadku braku wywiązania się spadkobierców z pierwszej umowy – Gmina wystąpi na drogę sądową. W obecnej sytuacji oraz ze względu na przewlekłość postępowań sądowych,

mało prawdopodobne wydaje się, iż ewentualny spór sądowy dotyczący roszczeń rodziny Potockich będzie miał istotny wpływ na finanse Gminy w najbliższej perspektywie czasowej.

Przyczyną obecnej sytuacji finansowej Gminy w dużej mierze była również wspomniana już polityka inwestycyjna. W Latach 2009 – 2012 wydatki Gminy Koniecpol na inwestycje wyniosły kolejno; w 2009 – 5.455.841 zł – 24% wydatków, w 2010 - 6.872.830 zł – 26%, w 2011 – 11.726.366 zł – 37%, w 2012 – 5.510.892 zł – 18%, a w 2013 – 2.402.601,46 zł, czyli 10,26% wydatków ogółem. W tych latach zrealizowano m.in.: kanalizację, stację do segregacji, zakupiono sprzęt medyczny. Wydatki inwestycyjne na poziomie 20% wydatków ogółem świadczą o bardzo wysokiej intensywności inwestycyjnej. Niestety, ten wysiłek związany był również z koniecznością znalezienia źródła finansowania tego wydatku. Od momentu pojawienia się możliwości wykorzystania środków unijnych Gmina starała się realizować odkładane inwestycje w oparciu o współfinansowanie zewnętrzne. Nie zawsze jednak istniała taka możliwość. Stąd, Gmina również poszukiwała się finansowaniem zwrotnym w postaci kredytów i pożyczek. Zadłużenie Gminy z tego tytułu wg „starych” wskaźników z art. 170 obowiązujących do 31.12.2013 wynosiło kolejno: w roku 2009 – 50,15%, w 2010 – 43,35%, w 2011 – 65,06%, w 2012 – 43,47%, w 2013 – 71,56%. Przy limicie 60%.

Tabela 8

Podstawowe wartości budżetowe w latach 2009-2013.

Wyszczególnienie	2009	2010	2011	2012	2013
dochody bieżące	19 732 810,70	21 340 369,99	20 903 885,32	28 013 606,45	23 367 765,78
dochody majątkowe, w tym:	154 965,00	3 641 484,62	4 926 850,61	5 972 350,74	1 732 813,16
dochody ze sprzedaży majątku	134 965,00	178 098,43	1 090 400,74	15 448,00	664 045,04
dochody razem	19 887 775,70	24 981 854,61	25 830 735,93	33 985 957,19	25 100 578,94
wydatki bieżące	17 495 110,56	19 326 260,70	19 929 480,65	25 945 477,67	21 002 902,42
spłaty poręczeń	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
obsługa długu	262 909,75	440 260,12	570 135,78	753 935,36	625 248,05
wydatki majątkowe	5 455 841,73	6 872 830,08	11 726 366,17	5 510 892,53	2 402 601,46
wydatki razem	22 950 952,29	26 199 090,78	31 655 846,82	31 456 370,20	23 405 503,88
wydatki finansowe	2 063 176,59	1 217 236,17	5 825 110,89	2 523 546,99	1 695 075,06
rozchody	1 380 000,00	2 008 000,00	2 148 000,00	4 438 328,69	2 423 466,05
spłaty pożyczek, kredytów i obligacji	1 380 000,00	2 008 000,00	2 148 000,00	4 438 328,69	2 423 466,05
konsolidacja	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
udzielone pożyczki	0,00	0,00	0,00	0,00	
wyłączenia	0,00	0,00	0,00	2 535 241,97	446 446,05
przychody	4 753 363,65	3 509 987,06	8 104 085,73	2 178 609,31	1 069 867,61
kredyty i pożyczki, w tym:	4 000 000,00	3 200 000,00	7 819 334,84	2 047 634,47	800 000,00
wolne środki	753 363,65	309 987,06	284 750,89	130 974,84	269 867,61
konsolidacja	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
nadwyżka	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
spłata pożyczek	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
bilans budżetu	310 187,06	284 750,89	130 974,84	269 867,61	341 476,62
wynik operacyjny (bilans)	1 172 700,14	1 044 100,19	974 404,67	1 068 133,78	1 341 983,46
wskaźnik 60% (bez wyłączeń)	50,15%	43,35%	65,06%	43,47%	71,56%
wskaźnik 15% (bez wyłączeń)	1,32%	1,76%	2,21%	2,22%	2,49%
prawa strona wzoru				0,09566	0,07633
lewa strona wzoru				0,15278	0,12146
relacja z art. 243				-0,05711	-0,04513

Źródło: sprawozdania finansowe

Pomimo wysokiego wskaźnika zadłużenia Gmina, co roku wypracowuje dużą nadwyżkę operacyjną. A w roku 2012 i 2013 osiągnęła dodatni wynik finansowy.

III. Plan przedsięwzięć naprawczych.

Przedsięwzięcia naprawcze planowane przez Gminę polegają w znacznej mierze na ograniczeniu wydatków i dążeniu do maksymalizacji dochodów. Jednakże warunkiem niezbędnym wdrożenia założonego programu naprawczego jest pozyskanie przychodu w postaci pożyczki z budżetu państwa. W chwili obecnej, ze względu na fatalną kondycję finansową Gminy oraz wysoką wartość zobowiązań wymagalnych, nie jest możliwe wygenerowanie środków w ramach zasobów własnych dla poprawy sytuacji finansowej.

Obszary, gdzie ma nastąpić ograniczenie wydatków zakreślono w tabeli poniżej.

Tabela 9

Wydatki wg działów na lata 2013-2016

Dział (wg klasyfikacji budżetowej)	2013	2014	zmiana do roku poprzedniego	2015	zmiana do roku poprzedniego	2016	zmiana do roku poprzedniego	2017	zmiana do roku poprzedniego
010 - Rolnictwo i łowiectwo	1 120 831,29	123 038,19	-997 793,10	22 200,00	-100 838,19	22 200,00	0,00	22 200,00	0,00
020 - Leśnictwo	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
050 - Rybołówstwo i rybactwo	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
100 - Górnictwo i kopalnictwo	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
150 - Przetwórstwo przemysłowe	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
400 - Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
500 - Handel	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
550 - Hotele i restauracje	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
600 - Transport i łączność	1 320 208,93	1 571 536,00	251 327,07	1 000 000,00	-571 536,00	1 134 800,00	134 800,00	1 300 000,00	165 200,00
630 - Turystyka	5 904,00	0,00	-5 904,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
700 - Gospodarka mieszkaniowa	102 287,47	131 907,85	29 620,38	100 000,00	-31 907,85	100 000,00	0,00	100 000,00	0,00
710 - Działalność usługowa	7 430,12	60 000,00	52 569,88	60 000,00	0,00	60 000,00	0,00	60 000,00	0,00
730 - Nauka	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
750 - Administracja publiczna	2 495 017,21	3 064 205,35	569 188,14	2 897 550,00	-166 655,35	2 896 000,00	-1 550,00	2 890 000,00	-6 000,00
751 - Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa	5 393,00	1 801,00	-3 592,00	1 801,00	0,00	1 801,00	0,00	1 801,00	0,00
752 - Obrona narodowa	300,00	300,00	0,00	300,00	0,00	300,00	0,00	300,00	0,00
753 - Obowiązkowe ubezpieczenia społeczne	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
754 - Bezpieczeństwo publiczne i ochrona p.poż	191 415,96	240 949,61	49 533,65	160 000,00	-80 949,61	160 000,00	0,00	200 000,00	40 000,00

W dziale 010 – rolnictwo i łowiectwo wydatki zostaną ograniczone do wydatków związanych z działalnością statutową. Jedynie w roku 2014 poniesione zostaną wydatki inwestycyjne na wodociąg wiejski w kwocie 116.000 zł – realizacja umowy z lat ubiegłych.

W dziale 600 – transport i łączność zabezpieczono kwotę minimalną, niezbędną do utrzymania dróg, w tym głównie dróg publicznych gminnych. Nie przewidziano wydatków inwestycyjnych.

W dziale 700 – gospodarka mieszkaniowa zabezpieczono środki na gospodarkę gruntami i nieruchomościami. Przeznaczono wydatki majątkowe na ewentualny wykup gruntu.

W dziale 710 – działalność usługowa przewidziano środki na wykonanie planu zagospodarowania przestrzennego celem ułatwienia obrotu nieruchomościami. Brak wydatków majątkowych.

W dziale 750 – administracja publiczna przewidziano wydatki przede wszystkim na wynagrodzenia. Spadek wydatków w roku 2015 w stosunku do roku 2014 wynika z ujęcia w roku 2014 wypłat zaległych 13-tek. Gmina będzie dążyć do zmniejszenia wydatków w tym dziale. Wydatki inwestycyjne dotyczą ewentualnej wymiany kserokopiarki – niezbędnej do funkcjonowania Urzędu. Brak wydatków na promocję, brak wzrostu wynagrodzeń dla Rady Gminy i Burmistrza a nawet ich obniżenie. Nie przekroczą one kwoty z roku 2013 tj. 243.754,14 zł.

W dziale 751 – urzędy naczelnych organów władzy – przewidziano wydatki pokrywane dotacją na zadania zlecone. Brak wydatków majątkowych.

W dziale 752 – obrona narodowa - przewidziano wydatki pokrywane dotacją na zadania zlecone. Brak wydatków majątkowych.

W dziale 754 – bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa - zabezpieczono środki na funkcjonowanie ochotniczej straży pożarnej. Przewidziano wydatki inwestycyjne w kwocie 8.000 zł.

W dziale 757 – obsługa długu publicznego przewidziano wydatki na spłatę odsetek od kredytów i pożyczek oraz środki na pokrycie ewentualnych udzielonych poręczeń.

W dziale 758 – określono rezerwy ustawowe.

W dziale 801 – oświata i wychowanie zabezpieczono środki na funkcjonowanie placówek oświatowych w Gminie. Wyższa kwota w roku 2014 dotyczy wypłaty części zaległości dotyczących jeszcze roku 2013 (m.in. składki). W latach kolejnych ujęto kwoty niższe ze względu na fakt przekazania szkół do prowadzenia przez stowarzyszenia.

Zmniejszająca się od kilku lat liczba dzieci w szkołach oraz nieadekwatna do tej liczby wysokość subwencji oświatowej spowodowała niekontrolowany wzrost kosztów utrzymania

szkół. W celu dostosowania struktury oraz kosztów prowadzenia szkół gminnych do zmieniających się warunków demograficznych i możliwości finansowych Gmina przeprowadziła zmiany organizacyjne:

w 2012 roku:

- zlikwidowano Szkołę Podstawową w Koniecpolu Starym (z dniem 31.08.2012 r.)
- przekazano w drodze umowy do prowadzenia stowarzyszeniu Szkołę Podstawową w Rudnikach (od 01.09.2012 r.)

w 2013 roku:

- przekazano w drodze umowy do prowadzenia stowarzyszeniu Szkołę Podstawową w Łysinach (od 01.09.2013 r.)

Likwidacja Szkoły w Koniecpolu Starym, przekazanie Szkół w Rudnikach i Łysinach do prowadzenia przez Stowarzyszenie, pociągnęły za sobą koszty związane z wypłatą odpraw. Rok 2012 i 2013 nie odzwierciedla pełnych skutków przeprowadzonych zmian. Dopiero kolejne lata pokazują oszczędności w prowadzeniu jednostek oświatowych.

Od 2014 roku Gmina będzie prowadzić dwa Zespoły w skład, których wchodzi szkoła podstawowa i gimnazjum oraz dwa przedszkola. Poza tym, będzie przekazywać dotację dwóm szkołom prowadzonym przez Stowarzyszenie oraz jednemu przedszkolu niepublicznemu. Objęcie dzieci sześciolletnich obowiązkiem szkolnym spowoduje wzrost uczniów w szkole, a co za tym idzie - zwiększenie subwencji na szkoły.

Kolejnym posunięciem w celu uzyskania oszczędności będą łączenia klas w szkołach. Jednakże nie będzie to możliwe w klasach I-III szkół podstawowych, ze względu na nową podstawę programową, tak więc łączenia będą dokonywane w klasach IV-VI oraz w klasach gimnazjalnych. Planuje się redukcję 9 etatów nauczycielskich poprzez zmniejszenie liczby oddziałów z 37 do 31.

Spadek liczby dzieci w przedszkolach od września 2014 roku pozwoli na podjęcie procedury przekazania przedszkoli do prowadzenia przez stowarzyszenia. Ze względu na czas narzucony ustawą o systemie oświaty będzie to możliwe od marca 2015r. Posunięcie to pozwoli na osiągnięcie kolejnych oszczędności w kolejnych latach.

Analizy kosztów utrzymania jednostek oświatowych dokonano w oparciu o dane ze sprawozdań jednostek prowadzonych przez JST oraz przekazanych dotacji.

Prognozując koszty utrzymania przedszkoli w 2015 roku - koszty z 2014 podzielono przez dwanaście miesięcy i pomnożono przez dwa miesiące ze względu na fakt, że przedszkola od marca zostaną przekazane do prowadzenia stowarzyszeniom, stąd środki przekazywane przez Gminę będą w formie dotacji.

Następnie, policzono średnią kosztów utrzymania dwóch szkół w latach 2010-2014, i pomniejszono o kwotę wynikającą z redukcji etatów. Przy szacowaniu kosztów przyjęto, iż w każdym roku prognozy będą wzrastać w stosunku do roku poprzedniego średnio od 0,8 % do 1,5 %.

Kwota dotacji na jednego ucznia obliczona została na podstawie średniej z roku 2013 i 2014 . Przy wyliczaniu kwot dotacji istotne znaczenie odgrywa prognozowana liczba dzieci. Kwotę dotacji wylicza się mnożąc liczbę dzieci przez kwotę dotacji na jednego ucznia.

Szczegółowo oszczędności w tym dziale pokazuje poniższa tabela:

Tabela 10

KOSZTY OŚWIATOWE OGÓŁEM			
ROK	JEDNOSTKI OŚWIATOWE JST	POZOSTAŁE	RAZEM
2009	9 121 724,00 zł		9 121 724,00 zł
2010	9 162 231,00 zł		9 162 231,00 zł
2011	9 557 556,00 zł		9 557 556,00 zł
2012	10 885 421,00 zł	163 024,00 zł	11 048 445,00 zł
2013	10 409 138,00 zł	624 043,00 zł	11 033 181,00 zł
2014	9 633 860,00 zł	1 178 640,00 zł	10 812 500,00 zł
2015	7 653 610,00 zł	1 800 800,00 zł	9 454 410,00 zł
2016	7 303 610,00 zł	1 916 750,00 zł	9 220 360,00 zł
2017	7 353 610,00 zł	1 872 550,00 zł	9 226 160,00 zł
2018	7 403 610,00 zł	1 873 350,00 zł	9 276 960,00 zł
2019	7 453 610,00 zł	1 932 550,00 zł	9 386 160,00 zł
2020	7 503 610,00 zł	1 953 450,00 zł	9 457 060,00 zł

W dziale 851 – ochrona zdrowia - ujęto wydatki wynikające z programu przeciwdziałanie narkomanii i alkoholizmowi, pochodzące z tzw. „kapslowego” oraz wydatki majątkowe na budowę ośrodka zdrowia – zobowiązanie z lat ubiegłych.

W dziale 852 – pomoc społeczna ujęto wydatki na świadczenia społeczne, dodatki mieszkaniowe, działanie MGOPS.

W dziale 854 – edukacyjna opieka wychowawcza ujęto funkcjonowanie świetlic szkolnych oraz zadanie pomoc materialna dla uczniów. Wzrost wydatków w roku 2016 wynika z planowanego zakupu zużytego wyposażenia do stołówek szkolnych.

W dziale 900 – gospodarka komunalna i ochrona środowiska - ujęto przede wszystkim wydatki wynikające z podpisanej umowy na wywóz i obsługę nieczystości. W roku 2014 przewidziano wydatki inwestycyjne dotyczące budowy kanalizacji sanitarnej, wdrożenia systemu selektywnej zbiórki odpadów i modernizacji oświetlenia w kwocie sumarycznej 695.800 zł. – wydatki te dotyczą spłaty zobowiązań z lat ubiegłych z tytułu realizacji w/w inwestycji. Wzrost wydatków w tym dziale wynika z przewidywanego wzrost opłat za odbiór energii elektrycznej oraz prowadzenie zadania ochrona zwierząt bezdomnych.

W dziale 921 – kultura i ochrona dziedzictwa narodowego - ujęto wydatki dotyczące funkcjonowania Domu Kultury i Biblioteki. Nieznaczny wzrost wynika jedynie z podniesienia płacy minimalnej.

W dziale 926 – kultura fizyczna i sport - przeznaczono środki na utrzymanie „Orlika” oraz wydatek majątkowy na projekt dotyczący budowy basenu w kwocie 8.060 zł – zobowiązanie z roku 2013.

Sumarycznie, wydatki w roku 2015 są niższe niż plan roku 2014 o 4.822.379,40 zł. Z uwagi na fakt, że w wydatkach roku 2014 znajdują się zobowiązania wymagalne, to faktyczne zmniejszenie wydatków w roku 2015 ma wynieść 2.017.634,29 zł. Spadek wydatków dotyczy przede wszystkim działu 801 – oświata i wychowanie, dzięki podjętym przez Gminę działaniom naprawczym.

Planowane przedsięwzięcia mają na celu z jednej strony ograniczenie wydatków budżetu Gminy, a z drugiej - zwiększenie dochodów budżetu. Konsekwentnie wprowadzane i realizowane pozwolą na zmniejszenie wydatków w latach 2014 – 2017 w całym budżecie o około 1.451,9 tys. zł. Dochody ze sprzedaży mienia komunalnego oraz inne, o charakterze incydentalnym, pozwolą na przywrócenie równowagi finansowej.

Planuje się przeprowadzenie następujących działań naprawczych:

1. Zmiany organizacyjne w systemie oświatowym Gminy – opisane powyżej.
2. Zmniejszenie dotacji do Ośrodka Kultury Sportu i Rekreacji w Koniecpolu o 50 tys. zł. – łączne zmniejszenie wydatków w latach 2014 – 2017 – 200 tys. zł.
3. Zmniejszenie nakładów na funkcjonowanie jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych o 20 tys. zł. rocznie – łączne zmniejszenie nakładów w latach 2015 – 2017 – 60 tys. zł. wynikać będzie ze zmniejszenia wynagrodzeń dla kierowców i ograniczenia zakupów środków trwałych i wyposażenia.
4. Obniżenie wynagrodzenia Burmistrza i jego Zastępcy o kwotę 2,2 tys. zł. od 1 sierpnia 2014 r. a od nowej kadencji 2015 - likwidacja stanowiska Zastępcy Burmistrza.

Przewidywane zmniejszenie wydatków na wynagrodzenia w latach 2014 – 2017 – 350 tys. zł.

5. Obniżenie diet radnych o 20 zł za 1 posiedzenie od 1 sierpnia 2014 r. oraz ryczałtu Przewodniczącego o 200 zł - miesięcznie spowoduje zmniejszenie wydatków w latach 2014 – 2017 o 39,2 tys. zł.
6. Obniżenie prowizji dla sołtysów z 15% do 10% za pobór podatków od 1 sierpnia 2014 r. – obniżenie kosztów poboru w latach 2014 – 2017 o ok. 35 tys. zł.
7. Przejście 1 pracownika Urzędu na emeryturę do końca 2015 r. i niezatrudnienie w to miejsce nowej osoby obniży koszty wynagrodzeń o kwotę 110 tys. zł. w latach 2016 – 2017.
8. Skrócenie czasu oświetlenia ulicznego o 2 godziny w cyklu dobowym od 1 sierpnia 2014 r. spowoduje zmniejszenie wydatków na oświetlenie uliczne do końca 2017 r. o kwotę 57,7 tys. zł.
9. Sprzedaż mienia komunalnego w latach 2014 – 2017 na kwotę 2,388 mln zł.

(osobna tabela).

10. Podwyższenie efektywności poboru podatków i ograniczenie umorzeń do wyjątkowych sytuacji losowych, oraz ograniczenie zwolnień od podatków w latach 2015 – 2017 o kwotę 100 tys. zł.
11. Ograniczenie wydatków na remonty w latach 2015-2017 na kwotę 600 tys. zł.

Wydatki majątkowe Gminy ograniczają się do przedstawionych w tabeli:

Tabela 11**Wydatki majątkowe Gminy Koniecpol**

Lp.	Nazwa zadania	wydatki w latach		
		2014	2015	2016
1	Wodociąg wiejski	116 000,00 zł		
2	e- region	136 855,00 zł		
3	Budowa kanalizacji sanitarnej cd	200 000,00 zł		
4	Wdrożenie systemu selektywnej zbiórki	250 000,00 zł		
5	Modernizacja oświetlenia	245 800,00 zł	271 500,00 zł	263 795,79 zł
6	Basen rehabilitacyjno-rekreacyjny	8 060,00 zł		
7	wykup gruntów	10 000,00 zł		
8	zakup środka trwałego UMiG	20 000,00 zł		
9	zakup środka trwałego OSP	8 000,00 zł		
10	budowa ośrodka zdrowia	4 000,00 zł		
RAZEM		998 715,00 zł	271 500,00 zł	263 795,79 zł

Przedstawione wydatki majątkowe stanowią plan minimum. Część z nich wynika z wcześniej podpisanych umów (e-region, modernizacja oświetlenia). Są to wydatki jednoroczne, jedynie w przypadku zadania „Modernizacja oświetlenia” planuje się ponieść wydatki inwestycyjne w latach kolejnych.

Po stronie dochodów przyjęto następujące założenia: w roku 2014 oszacowano dochody na możliwym do realizacji poziomie. Dochody z poszczególnych źródeł w latach 2014-2017 zawiera poniższa tabela:

Tabela 12**Dochody wg głównych źródeł**

Źródło dochodów	2014	2015	2016	2017
010 rolnictwo i łowiectwo	3 000,00 zł	3 000,00 zł	3 000,00 zł	3 000,00 zł
700 gospodarka mieszkaniowa	621 000,00 zł	870 000,00 zł	900 000,00 zł	500 000,00 zł
710 działalność usługowa	1 500,00 zł	1 500,00 zł	1 500,00 zł	1 500,00 zł
750 administracja publiczna	85 278,00 zł	90 000,00 zł	90 000,00 zł	92 000,00 zł
751 urzędy naczelných organów władzy	1 801,00 zł	1 801,00 zł	1 801,00 zł	1 801,00 zł
752 obrona narodowa	300,00 zł	300,00 zł	300,00 zł	300,00 zł
756 dochody osób prawnych fizycznych oraz innych jednostek	8 940 000,00 zł	9 459 720,00 zł	9 566 487,96 zł	9 797 846,94 zł
758 różne rozliczenia	8 941 454,00 zł	9 461 229,25 zł	9 568 062,11 zł	9 799 488,78 zł
801 oświata i wychowanie	188 500,00 zł	188 500,00 zł	188 500,00 zł	188 500,00 zł
852 pomoc społeczna	3 800 256,98 zł	4 106 660,33 zł	4 017 044,94 zł	4 076 650,04 zł
854 edukacyjna opieka wychowawcza	110 000,00 zł	120 000,00 zł	130 000,00 zł	140 000,00 zł
900 gospodarka komunalna i ochrona środowiska	52 000,00 zł	60 000,00 zł	65 000,00 zł	70 000,00 zł
RAZEM	22 762 089,98 zł	24 362 710,58 zł	24 531 696,01 zł	24 671 086,76 zł

Szacując dochody lat kolejnych, to jest po roku 2014, oparto się o wskaźniki wzrostu PKB zaproponowane w dokumencie: „Wytyczne dotyczące założeń makroekonomicznych na potrzeby wieloletnich prognoz finansowych jednostek samorządu terytorialnego – Aktualizacja listopad 2013”. W dokumencie stwierdzono, iż zaleca się, aby JST przygotowując prognozy finansowe opierały się na wytycznych zawartych w tym dokumencie. Przyjęcie zaś innych założeń wymaga szczegółowego uzasadnienia.

Stąd, podstawowe źródła dochodów w latach kolejnych oszacowano na bazie zmiany PKB.

Jednym z elementów maksymalizacji dochodów mają być działania związane ze sferą podatkową. Rada Miejska podjęła uchwałę dotyczącą podatków na rok 2014 (Uchwała Nr XL/246/13 z 5.12.13). Ujęte tam stawki podatkowe są takie same, jak w roku 2013. Jednocześnie są kontynuowane działania windykacyjne wobec dłużników. Dwóch największych dłużników to: Koniecpolskie Zakłady Płyt Pilśniowych S.A. w upadłości układowej (zaległości na dzień 22.10.2013 wynoszą 2.673.030,41 w tym 452.061 zł odsetek) oraz Zakłady Remontowo Montażowe „Koniecpol” w likwidacji (zaległości na dzień 22.10.2013 wynoszą 2.973.089,85 zł, w tym 955.581 zł odsetek). Na te kwoty zostały wystawione tytuły wykonawcze, jednak ze względu złą kondycję finansową tych firm (upadłość i likwidacja) prawdopodobieństwo odzyskania tych zaległości jest nikłe.

Obniżenie górnych stawek podatkowych wynika z przyjętej przez Radę Miejską uchwały w sprawie stawek ze stawkami niższymi niż maksymalne – sytuacja ekonomiczna podmiotów w Mieście Koniecpol nie daje możliwości zastosowania stawek w ich górnych granicach. Z kolei zastosowane ulgi – to corocznie podejmowana uchwała Rady Miejskiej, zwalniająca z podatku od nieruchomości, nieruchomości zajęte na sieć wodociągową i kanalizacyjną oraz zajęte pod nie grunty, nieruchomości zajęte na potrzeby ochrony przeciwpożarowej, na działalność w zakresie kultury, turystyki i rekreacji oraz gminny zasób nieruchomości za wyjątkiem budynków lub ich części oraz gruntów zajętych lub wydzierżawionych na prowadzenie działalności gospodarczej. Poniższa tabela zawierająca dane porównawcze z kilku gmin wskazuje, iż wysokość stawek podatkowych w Gminie Koniecpol nie odbiega znacznie od wysokości ustalonych w gminach sąsiednich.

Tabela 13

Wybrane stawki podatku od nieruchomości w roku 2014 dla Gminy Koniecpol i gmin sąsiadujących (w zł)					
Lp.	nazwa gminy	budynki mieszkalne	związane z prowadzeniem działalności gospodarczej	zajętych na prowadzenie działalności gospodarczej w zakresie obrotem siewnym	związanych z udzielaniem świadczeń zdrowotnych
1	Koniecpol	0,64	21	10	4,2
2	Poczesna	0,54	18,98	8,48	2,35
3	Dąbrowa Zielona	0,72	19,33	10,65	4,63
4	Lelów	0,57	17,43	10,75	4,68

Źródło: dane gmin

Spośród Gmin wymienionych w tabeli tylko Dąbrowa Zielona i Lelów podniosły stawki podatkowe.

Przyczyny nieterminowego podejmowania czynności zmierzających do zastosowania środków egzekucyjnych wobec podatników zalegających z regulowaniem zobowiązań z tytułu podatku od nieruchomości oraz zaniechania prawidłowych czynności sprawdzających przedkładanych przez podatników deklaracji podatkowych wynikał, w głównej mierze, z braków kadrowych. W chwili obecnej osoba zajmująca się opłatą tzw. śmieciową, została również przeszkolona w zakresie czynności windykacyjnych.

W celu maksymalizacji dochodów Gminy planowany jest też szereg działań, których skutki ze względu na ich długofalowy charakter są trudne do oszacowania. Planowane jest m.in.:

- przeprowadzenie inwentaryzacji mienia w celu ustalenia jego przydatności i zbycia zbędnych składników,
- przygotowanie przez scalenie działek, które będzie można zaproponować inwestorom pod działalność usługową i przemysłową, co zwiększy dochody Gminy z tytułu podatków,
- bieżące naliczanie i egzekwowanie opłat za zajęcie pasa drogowego,
- intensyfikacja windykacji należności cywilno- prawnych,
- kontrola zgodności deklaracji podatkowych, informacji o nieruchomościach i obiektach budowlanych.

Podkreślenia również wart jest fakt, że Gmina na tle gmin powiatu w roku 2011 plasuje się w środku zestawienia dotyczącego m.in. dochodów własnych na mieszkańca (miejsce 10 na 16), środków pozyskanych na współfinansowanie projektów tzw. unijnych (miejsce 8). Posiada dobrze rozwiniętą sieć wodociagową (miejsce 2). Dane te pochodzą ze Statystycznego Vademecum Samorządowca 2012. Jest to zatem jednostka samorządu z pewnym potencjałem - choć niewielkim, ale starające się wykorzystać posiadane atrybuty. Jednakże katastrofalna sytuacja finansowa może zaprzepaścić te możliwości prób poradzenia sobie w sytuacji kryzysowej.

Przykładem już podjętych działań ograniczających wydatki Gminy jest całkowita rezygnacja z przedsięwzięcia polegającego na rewitalizacji terenów w Gminie. Zadanie to otrzymało dofinansowanie ze środków Programu Operacyjnego Rozwój Obszarów Wiejskich. Urząd Marszałkowski wystąpił do Gminy o podpisanie umowy dofinansowania. Przedsięwzięcie miało być realizowane w latach 2013-2014, łączne nakłady finansowe miały wynieść 5.200.000,00 zł, w tym 78% - 4.056.000,00 zł środków z UE oraz 22% - 1.144.000,00 zł środków własnych.

Wzrost dochodów własnych zależy przede wszystkim od rozwiązań systemowych, na które Gmina nie ma wpływu oraz rozwoju infrastruktury, co pozwoli na rozwój budownictwa, a tym samym zwiększenie dochodów z tytułu podatku od nieruchomości. Zasób mienia Gminy jest ograniczony. Istnieją też możliwości poprawy sytuacji finansowej po stronie wydatków. Dlatego ich racjonalizacja powinna także przynieść wymierne efekty. Jeszcze raz podkreślenia wymaga, iż podjęte dotychczasowe działania będące realizacją przyjętego programu naprawczego, a których kierunek będzie realizowany w przyszłości, charakteryzują się przede wszystkim ograniczeniem wydatków bieżących do absolutnego niezbędnego minimum pozwalającego na realizację ustawowych zadań Gminy.

Konsekwentne realizowanie programu naprawczego pozwoli Gminie na bieżące wywiązywanie się z zobowiązań i otworzy możliwość skoncentrowania się na rozwoju Gminy.

Tabela 14**Harmonogram wdrażania.**

Rodzaj podejmowanych działań	Podmioty odpowiedzialne	Efekt	Termin realizacji
Prace przygotowawcze			
Opracowanie "Programu naprawczego dla Gminy Koniecpol"	burmistrz	"Program naprawczy dla Gminy Koniecpol" - aktualizacja	marzec 2014
Przyjęcie programu naprawczego	Rada Miasta	Uchwała rady Gminy w sprawie przyjęcia "Programu .."	marzec 2014
Przedstawienie Regionalnej Izbie Obrachunkowej w Katowicach „Programu naprawczego dla Gminy Koniecpol”	Burmistrz/RIO Katowice	Uzyskanie opinii RIO Katowice	marzec 2014
Uchwalenie budżetu i WPF	Rada Miasta/ burmistrz	Początek wdrożenia założeń programu	kwiecień 2014
Przygotowanie wniosku o pożyczkę do Ministerstwa Finansów	Burmistrz/Rada Miasta /inne organy	Uzyskanie niezbędnych dokumentów i opinii ,podjęcie stosownych uchwał	maj -czerwiec 2014
Złożenie do Ministerstwa Finansów wniosku o przyznanie pożyczki, o której mowa w art. 224 ustawy o finansach publicznych	burmistrz	Środki finansowe	lipiec -sierpień 2014
Działania restrukturyzacyjne			
Restrukturyzacja wydatków na remonty	burmistrz	Optymalizacja wydatków i maksymalizacja dochodów	2014 – 2016
Restrukturyzacja wydatków na inwestycje	burmistrz		
Restrukturyzacja innych wydatków bieżących	burmistrz		
Monitoring realizacji dochodów własnych	burmistrz		

IV. Spodziewane efekty finansowe.

Poniżej przedstawiona tabela zawiera wykonanie za rok 2013 oraz prognozę głównych elementów budżetu na rok 2014 i 3 lata następne.

Tabela 15

Podstawowe wielkości budżetu do roku 2017.

Wyszczególnienie	2013	2014	2015	2016	2017
dochody bieżące	23 367 765,78	22 252 089,98	23 692 710,58	23 731 696,01	24 271 086,76
dochody majątkowe	1 732 813,16	450 000,00	670 000,00	800 000,00	400 000,00
dochody ze sprzedaży majątku	664 045,04	450 000,00	670 000,00	800 000,00	400 000,00
dochody razem	25 100 578,94	22 702 089,98	24 362 710,58	24 531 696,01	24 671 086,76
wydatki bieżące (w tym wymagane)	21 002 962,42	26 056 374,98	21 961 210,58	22 092 900,32	22 436 086,76
wydatki z porożumienia oraz zaległe – zobowiązania wymagalne	0,00	2 804 745,11			
spłaty porożeń	0,00	62 580,00	42 750,00	14 250,00	0,00
obsługa długu	625 248,05	436 670,54	526 849,58	449 390,01	379 335,76
obsługa długu pożyczka z BP		52 395,00	209 580,00	208 290,00	202 290,00
wydatki majątkowe	2 402 601,46	998 715,00	271 500,00	263 795,79	100 000,00
wydatki razem	23 405 563,88	27 055 089,98	23 232 710,58	22 356 696,01	22 536 086,76
wynik finansowy	1 695 075,06	-4 353 000,00	2 130 000,00	2 175 000,00	2 135 000,00
rozchody	2 423 466,05	2 590 000,00	2 130 000,00	2 175 000,00	2 135 000,00
spłaty pożyczek, kredytów i obligacji	2 423 466,05	2 590 000,00	2 130 000,00	1 975 000,00	1 935 000,00
spłata pożyczki z BP	0,00	0,00	0,00	200 000,00	200 000,00
konsolidacja	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
udzielone pożyczki		0,00	0,00	0,00	0,00
wylaczenia	446 446,05	0,00	0,00	0,00	0,00
przychody	1 069 867,61	6 943 000,00	0,00	0,00	0,00
kredyty i pożyczki, w tym:	800 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00
pożyczka z BP		6 943 000,00	0,00	0,00	0,00
wolne środki	269 867,61	0,00	0,00	0,00	0,00
konsolidacja	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
nadwyżka	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
spłata pożyczek	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
bilans budżetu	341 476,62	0,00	0,00	0,00	0,00
wynik operacyjny (db-wb)	-2 364 863,36	-3 804 285,00	1 731 500,00	1 638 795,79	1 835 000,00
prawa strona wzoru	0,07633	0,08730	0,01141	0,02383	0,01674
prawa strona wzoru z wylaczeniami			0,05259	0,06501	0,05793
lewa strona wzoru	0,12146	0,13828	0,11081	0,09946	0,09386
lewa strona wzoru z wylaczeniami		0,00000	0,00860	0,01670	0,01636
relacja z art. 243 z wylaczeniami		0,08730	0,00281	0,00713	0,00039
relacja z art. 243	-0,24513	-0,05098	-0,09940	-0,02263	-0,07712

Po stronie dochodów założono realne wskaźniki dotyczące przyszłej sytuacji finansowej. W latach 2015-2017 uwzględniono wskaźniki zawarte w „Wytocznych dotyczących założeń makroekonomicznych na potrzeby wieloletnich prognoz finansowych – aktualizacja listopad 2013” przygotowanych przez Ministerstwo Finansów. W roku 2014 przyjęto wartość dochodów z tytułu PIT nie w kwocie podanej w piśmie Ministerstwa Finansów, to jest 4.506.959 zł, ale w kwocie 4.100.000 zł. Dochody z tytułu sprzedaży majątku wydają się wartością realną. Poniżej przedstawiono zestawienie działek i potencjalnych dochodów do pozyskania z ich sprzedaży.

Tabela 16

Rejestr mienia komunalnego przeznaczonego do sprzedaży w latach 2014-2017

Lp.	Obręb położenia działek	Powierzchnia w ha	Rodzaj użytków	Wartość rynkowa (na podstawie średnich cen rynkowych wg aktów notarialnych)lub operat szacunkowy	Uwagi
1	Konieczpol	31,4797 ha	rola , użytki zielone	314 797,00 zł	wg średnich cen rynkowych
2	Konieczpol	12,5769 ha	pastwiska	203 750,00 zł	operat szacunkowy
3	Wąsosz	20,1299 ha	rola , użytki zielone	201 299,00 zł	wg średnich cen rynkowych
4	Wąsosz	4,3670 ha	budowlane	655,050,00 zł	wg średnich cen rynkowych
5	Łysaków	9,9646 ha	Rola , użytki zielone	99 646,00 zł	wg średnich cen rynkowych
6	Łysaków	1,6696 ha	budowlane	250 440,00 zł	wg średnich cen rynkowych
7	Luborcza	5,3500 ha	rola	53 000,00 zł	wg średnich cen rynkowych
8	Łysiny	2,4000 ha	rola	24 000,00zł	wg średnich cen rynkowych
9	Rudniki	1,0158 ha	rola	10,158,00 zł	wg średnich cen rynkowych
10	Konieczpol ul. Tarchalskiego	0,7509 ha	Nieruchomość zabudowana budynkiem hali produkcyjnej o pow. użytkowej 1425 m ²	175 050,00 zł	operat szacunkowy
11	Konieczpol ul. Ogrodowa	0,1905 ha	Nieruchomość zabudowana budynkiem Domu Nauczyciela	401 030,00 zł	operat szacunkowy
R a z e m		89,8949 ha		2 388 220,00 zł	

Po stronie wydatków w roku 2014 założono spłatę całości zobowiązań wymagalnych w kwocie 2.804.745,11 zł, która to kwota znacząco podniosła wydatki bieżące. Co prawda obserwuje się wzrost wydatków bieżących w roku 2014 w stosunku do roku 2013 o 10%, ale należy pamiętać, że zobowiązania wymagalne winny stanowić wydatki roku 2013 a nie 2014. Tak więc, wydatki bieżące roku 2013 powinny wynosić 23.807.647,53 zł, wydatki bieżące roku 2014: 23.251.629,87 zł. Różnica w wydatkach bieżących: 556.017,66 zł – stanowi kwotę realnych oszczędności i cięć w wydatkach roku 2014. Wydatki bieżące roku 2015 mają wynieść 21.961.210,58 zł, co stanowi spadek w stosunku do realnych wydatków roku 2014 (po odjęciu zobowiązań wymagalnych) o 1.290.419,29 zł. Wydatki bieżące roku 2016 wzrastają, co prawda w stosunku do roku 2015, jednak jedynie o kwotę 131.689,64 zł. Wzrost ten dotyczy działów gospodarka komunalna i transport, gdzie po drastycznych cięciach w roku 2015 przewiduje się nieznaczny wzrost celem niedoprowadzenia do zupełnej degradacji majątku Gminy oraz z uwagi na konieczność uwzględnienia wzrostu cen za energię elektryczną. W roku 2017 wydatki bieżące wzrastają do kwoty 22.436.086,76 zł.

Przedstawiona tabela pokazuje, że zgodnie z art. 240 a ust 4 ustawy o finansach publicznych, po wyłączeniu spłat zobowiązań istniejących na dzień uchwalania programu naprawczego relacja ustawowa jest spełniona. Z lewej strony wzoru w latach 2014-2017 wyłączono obsługę długu oraz jej koszt (dotyczy wcześniej zaciągniętych zobowiązań), natomiast z prawej strony wzoru wyłączono w roku 2014 zobowiązania wymagalne.

W zobowiązaniach, które pozostały we wzorze, jest uwzględniona pożyczka z budżetu państwa oraz jej obsługa, gdyż jest to zobowiązanie nowe. Gmina Koniecpol od roku 2013 występuje o pożyczkę z budżetu państwa celem realizacji programu naprawczego. Stąd również w przychodach roku 2014 założono kwotę 6.943.000 zł, stanowiącą ową pożyczkę z budżetu państwa. Bez tej pożyczki, w obecnej sytuacji finansowej Gminy, nie będzie możliwa spłata zobowiązań wymagalnych, ani nawet realizacja podstawowych zadań ustawowych. Również z uwagi na fakt, że założenia poczynione w tej analizie zostaną przekazane wraz z wnioskiem do Ministerstwa Finansów, należało określić faktyczną sytuację oraz ująć wnioskowane przychody.

Przeznaczenie zaciąganej pożyczki rozpisano w poniższej tabeli:

Tabela 17

Przeznaczenie pożyczki z budżetu państwa

Lp.	wydatek	kwota
1	rozchody	2 590 000,00 zł
2	zobowiązania wymagalne	2 804 745,11 zł
3	faktury z prolongowanym terminem płatności	475 876,32 zł
4	ZUS dotyczący roku 2013 - nauczyciele	216 361,88 zł
5	wydatki z art. 30 Karty Nauczyciela	447 136,65 zł
6	13-tka nauczyciele	409 197,37 zł
RAZEM		6 943 317,33 zł

Poz. 1. Rozchody

Tabela 18

Przeznaczenie pożyczki z Budżetu Państwa na spłatę wcześniej zaciągniętych pożyczek i kredytów

Wyszczególnienie	Bank	Nr umowy	Data	Kwota zaciągniętego zobowiązania	Kwota przypadająca do spłaty w 2014 roku	Data spłat do 31.03.2014	Kwota spłacona do 31.03.2014 (podlegająca refundacji z pożyczki z BP)	Kwota do spłaty do 31.12.2014 (ze środków pożyczki z BP)	Kwota pozostała do spłaty w latach następnych ze środków własnych
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
kredyt	BOŚ S.A.	3305/07/2009/ 1014/F/OBR	30.07.2009	2 500 000,00	420 000,00	10.01.2014 07.02.2014 03.03.2014	35 000,00 35 000,00 35 000,00 105 000,00	315 000,00	400.000,00
kredyt	BOŚ S.A.	2596/12/2009/ 1014/ F/OBR	16.12.2009	1 500 000,00	300 000,00	10.01.2014 07.02.2014 03.03.2014	25 000,00 25 000,00 25 000,00 75 000,00	225 000,00	
kredyt	BGK	10/2402	5.10.2010	3 200 000,00	480 000,00 350 000,00	10.01.2014 07.02.2014 03.03.2014	40 000,00 40 000,00 40 000,00 120 000,00	710 000,00	2. 010.000,00
kredyt	ING Bank Śląski	679/2011/00006135/00	6.07.2011	4 196 686,72	120 000,00	10.01.2014 07.02.2014 03.03.2014	10 000,00 10 000,00 10 000,00 30 000,00	90 000,00	3. 905.600,00
pożyczka	WFOŚiGW	170/2011/316/GW/zw/P		757 487,85	81 600,00	10.01.2014 07.02.2014 03.03.2014	6.800,00 6.800,00 6.800,00 20.400,00	61 200,00	523. 374,57
kredyt	BS Koniecpol	635/12/111/000	30.08.2012	2 000 000,00	38 400,00	10.01.2014 07.02.2014 03.03.2014	3.200,00 3.200,00 3.200,00 9.600,00	28 800,00	1. 923.200,00
pożyczka	M.W. Trade S.A. Wrocław	—	25.03.2013	800 000,00	800 000,00			800 000,00	
				14 954 174,57	2 590 000,00		360 000,00	2 230.000,00	8 762 174,57

Poz. Zobowiązania wymagalne

Tabela 19

Lp	Wydatek	Kwota
1	Zobowiązania płacowe oświaty	1 214 541,35 zł
2	Dodatkowe wynagrodzenie roczne administracji	121 715,92 zł
3	Dodatkowe wynagrodzenie roczne opieki społecznej	7 703,74 zł
4	ZFŚS	462 036,50 zł
5	Wynagrodzenia bezosobowe	30 820,39 zł
6	Wydatki majątkowe	330 689,51 zł
7	Wydatki bieżące	637 237,70 zł
RAZEM		2 804 745,11 zł

Poz. 3

Faktury z prolongowanym terminem płatności – dotyczy 6 podmiotów, gdzie pierwotny termin płatności przypadał na rok 2014, jednak ze względu na brak środków został przesunięty w czasie.

Poz. 4

Dotyczy uregulowania składki ZUS od wynagrodzeń nauczycieli z roku 2013, których termin płatności przypadła na rok 2014.

Poz. 5 i 6

Wydatki z art. 30 Karty Nauczyciela oraz wypłata 13 pensji dotyczącej roku 2013.

Wnioskowana pożyczka z budżetu państwa ma posiadać karencję spłaty i być spłacana przez 15 lat, od roku 2016 do roku 2030. Oprocentowanie – liczone, jako nie mniej niż 3% od kwoty niespłaconej pożyczki – ma wynieść 1.952.850 zł. A zatem koszt tej pożyczki, to wartość obliczonych odsetek.

Tabela 20**Harmonogram spłat pożyczki:**

Lp.	Rok	Kwota	Potencjalne odsetki
1	2016	200 000,00 zł	208 290,00 zł
2	2017	200 000,00 zł	202 290,00 zł
3	2018	380 000,00 zł	196 290,00 zł
4	2019	380 000,00 zł	184 890,00 zł
5	2020	380 000,00 zł	173 490,00 zł
6	2021	490 000,00 zł	162 090,00 zł
7	2022	490 000,00 zł	147 390,00 zł
8	2023	490 000,00 zł	173 490,00 zł
9	2024	490 000,00 zł	117 990,00 zł
10	2025	490 000,00 zł	103 290,00 zł
11	2026	490 000,00 zł	88 590,00 zł
12	2027	560 000,00 zł	73 890,00 zł
13	2028	560 000,00 zł	57 090,00 zł
14	2029	560 000,00 zł	40 290,00 zł
15	2030	783 000,00 zł	23 490,00 zł
	RAZEM	6 943 000,00 zł	1 952 850,00 zł

Z uwagi na wyżej przedstawione przesłanki oraz w związku z planowanym wystąpieniem Gminy o przyznanie pożyczki z budżetu państwa, wnioskuje się o pozytywną opinię na temat przedstawionego programu naprawczego dla Gminy Koniecpol.

Przewodniczący Rady Miejskiej
w Koniecpolu

inż. Mieczysław Dudziński